

POSTANOWIENIE

Dnia 30 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Robert Stefanicki

w sprawie z odwołania R.D.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Poznaniu
o zasiłek chorobowy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 30 marca 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego
w Koninie z dnia 29 maja 2025 r., sygn. akt III Ua 4/25,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

H.P.

UZASADNIENIE

W wyroku z 29 maja 2025 r., sygn. akt III Ua 4/25, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koninie – w sprawie z odwołania R.D. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Poznaniu o zasiłek chorobowy – oddalił apelację odwołującego się od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koninie z 20 grudnia 2024 r., sygn. akt IV 206/24, w którym Sąd Rejonowy oddalił odwołanie R.D. od decyzji organu rentowego z 5 sierpnia 2024 r., w której Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił R.D. prawa do zasiłku chorobowego od 6 października 2021 r. do 31 grudnia 2021 r., od 22 stycznia 2022 r. do 6 lutego 2022 r., 22 września 2023 r. do 19 grudnia 2023 r. i zobowiązał do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 20.001,80 zł.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego odwołujący się zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że zachodzi nieważność postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.) oraz, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). W ocenie skarżącego nieważność postępowania wynika z tego, że organ rentowy naruszył art. 40 § 2 k.p.a., ponieważ zaskarżona decyzja z 5 sierpnia 2024 r. została przesłana bezpośrednio skarżącemu, z pominięciem ustanowionego w sprawie profesjonalnego pełnomocnika. Organ rentowy na żadnym etapie postępowania nie doręczył pełnomocnikowi ww. decyzji. Doręczenie ww. decyzji R.D. było bezskuteczne, miało wyłącznie charakter informacyjny, nie otwierało drogi sądowej. Dopiero doręczenie decyzji pełnomocnikowi odwołującego się powodowałoby rozpoczęcie biegu terminu do wniesienia odwołania i *de facto* otwierałoby drogę sądową.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej jest związana z oczywistym naruszeniem art. 17 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Po pierwsze następuje zbiorcze potraktowanie trzech niezależnych od siebie okresów zasiłkowych, tj. od 6 października 2021 do 31 grudnia 2021, od 22 stycznia 2022 do 6 lutego 2022, od 22 września 2023 do 19 grudnia 2023, co prowadzi do niedopuszczalnego różnicowania surowości art. 17 wskazanej ustawy w zależności od tego czy poszczególne okresy zasiłkowe podlegały kilku różnym kontrolom organu rentowego, czy jednej zbiorczej obejmującej kilka niezależnych od siebie okresów zasiłkowych. Po drugie błędna wykładnia pracy zarobkowej prowadzi do bezpodstawnego uznania, że wypłata wynagrodzenia, zapłata składek czy podatku, a także złożenie podpisu na dokumencie lub sporządzenie faktury jest przejawem pracy zarobkowej, gdy tymczasem w odniesieniu do osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą takie zachowania są czynnością formalno-prawną, do jakich odwołujący się jest zobowiązany jako pracodawca, podatnik i płatnik składek.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpatrywana skarga kasacyjna nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy

przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony twierdzeniem o: nieważności postępowania sądowego (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.) oraz że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że strona skarżąca wykazała istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy nie stwierdza nieważności postępowania sądowego, którą skarżący wiąże z naruszeniem art. 379 pkt 1 i 5 k.p.c. w związku z art. 40 k.p.a. przez nieuwzględnienie tego, że zaskarżona przez odwołującego decyzja organu rentowego została przesłana bezpośrednio skarżącemu, z pominięciem ustanowionego w sprawie profesjonalnego pełnomocnika, a co za tym idzie doręczenie decyzji R.D. - było bezskuteczne i miało wyłącznie charakter informacyjny, zaskarżona decyzja nie weszła do obrotu prawnego, a wniesione od niej odwołanie, zostało poczynione z ostrożności procesowej. Odpowiednio do treści art. 40 § 2 k.p.a., jeżeli strona ustanowiła pełnomocnika, pisma doręcza się pełnomocnikowi. Jeżeli ustanowiono kilku pełnomocników, doręcza się pisma tylko jednemu pełnomocnikowi. Strona może wskazać takiego pełnomocnika. Stwierdzić trzeba, że zasadniczym celem regulacji określonej w art. 40 § 2 k.p.a., jest zwolnienie mocodawcy z obowiązku osobistego działania. Ocena zaś skutków pominięcia pełnomocnika, w każdym przypadku zależy od okoliczności konkretnej sprawy, przy jednoczesnym uwzględnieniu wpływu tego uchybienia na treść rozstrzygnięcia. W orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego wyrażono pogląd, że każda sytuacja naruszenia przez organ

obowiązków doręczenia decyzji stronie powinna być oceniana indywidualnie, ze szczególnym uwzględnieniem okoliczności sprawy oraz ewentualnych skutków procesowych dla podmiotu będącego adresatem decyzji (wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego z: 13 grudnia 2017 r., I GSK 2145/15, LEX nr 2436028; 26 września 2018 r., II OSK 125/18, LEX nr 2737931).

W sytuacji bowiem, gdy wadliwość doręczenia nie powoduje żadnych ujemnych konsekwencji dla strony, a zwłaszcza nie pozbawia jej możliwości skorzystania ze środków zaskarżenia, brak jest podstaw do eliminowania decyzji z obrotu prawnego wyłącznie z powyższego powodu (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z 25 listopada 2025 r., II SA/Wr 577/25, LEX nr 3983896). W świetle bezspornych elementów stanu faktycznego sprawy nie może budzić wątpliwości to, że strona skarżąca nie poniosła negatywnych skutków prawnych, które mogłyby wynikać z nieprawidłowego doręczenia decyzji. Taka sytuacja ma miejsce w niniejszej sprawie (więcej wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego z: 11 października 2018 r., II OSK 2425/16, LEX nr 2616817; z 26 sierpnia 2021 r., II OSK 18/21, LEX nr 3231973; 23 czerwca 2022 r., II OSK 1117/21, LEX nr 3427590; 18 czerwca 2025 r., II OSK 1290/24, LEX nr 3906221). Wprawdzie przedmiotowa decyzja nie została doręczona pełnomocnikowi odwołującego się, to jednak w określonym terminie odwołujący się wniósł – jak to ustalił Sąd drugiej instancji – skuteczne odwołanie od tej decyzji. Pominięcie pełnomocnika, nie spowodowało dla mocodawcy żadnych ujemnych konsekwencji, skoro nie pozbawiło go możliwości skorzystania z terminowego wniesienia środków zaskarżenia. W takiej sytuacji nie doszło ani do pozbawienia odwołującego możliwości obrony jego praw, ani też nie można twierdzić, że zaskarżona decyzja nie weszła do obrotu prawnego.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymaga przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Podczas gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest

wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z: 16 marca 2023 r., I USK 163/22, LEX nr 3570640; 3 listopada 2025 r., III USK 151/24, LEX nr 3938651; 16 grudnia 2025 r., I USK 44/25, LEX nr 4003958; 17 grudnia 2025 r., II USK 127/25, LEX nr 3987252; 12 lutego 2026 r., I CSK 1358/25, LEX nr 4022308; zob. też B. Bieniek, 8.7.4. Przedsąd (w:) Sądowe postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy, red. K. W. Baran, Warszawa 2025). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Nadmienić należy, że to nie zarzuty mają być oczywiste, ale rażące naruszenie prawa ma w sposób oczywisty wpływać - co należy wykazać - na ostateczną zasadność skargi kasacyjnej, oraz że ustawodawca wyraźnie uregulował w art. 398¹³ § 2, iż w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, a ponadto podstawą skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3) nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów.

Nie ma skutecznie wyprowadzonego w uzasadnieniu wniosku oczywistego naruszenia art. 17 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Umotywowanie wniosku w tym zakresie nie uwzględnia zasadniczych ustaleń zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji. Jak to ustalono w przedmiotowej sprawie, odwołujący się był niezdolny do pracy od 6 października 2021 r. do 31 grudnia 2021 r., od 22 stycznia 2022 r. do 6

lutego 2022 r. oraz od 22 września 2023 r. do 19 grudnia 2023 r. i pobierał z tego tytułu zasiłek chorobowy. W czasie niezdolności do pracy odwołujący nie przebywał w miejscu prowadzenia działalności, ale wystawiał faktury VAT za sprzedany towar: podczas pierwszego okresu niezdolności do pracy wystawił 9 faktur VAT (trzy w miesiącu) podczas drugiego okresu niezdolności do pracy 3 faktury, podczas trzeciego okresu niezdolności - 8 faktur (średnio co dwa tygodnie). Obsługę rachunku bankowego przedsiębiorstwa pomimo niezdolności do pracy prowadził odwołujący, wszelkich opłat też on dokonywał, jak i wypłacał również pracownikom wynagrodzenie, po które przyjeżdżali oni do jego miejsca zamieszkania. Odwołujący kontaktował się telefonicznie ze swoimi pracownikami, w tym wyznaczał zadania pracownikowi F.R. np. dotyczące zmiany harmonogramu produkcji oraz kierownikowi S.W.. Odwołujący organizował także transport towarów ze swojej firmy do kontrahenta. Z pomocą swojej matki prowadził także dokumentację pracowniczą. Podczas zwolnienia lekarskiego w 2021 r. odwołujący wyjechał na wczasy do S., gdzie jak wskazał, chciał skorzystać z promocji i udał się na zakupy, które nie były niezbędne. W dniu 30 listopada 2021 r. odwołujący zatrudnił nowego pracownika A.P., podpisał z nim umowę o pracę i udzielił mu instruktażu stanowiskowego. Ponadto odwołujący podpisał aneks do umowy o pracę z pracownikiem R.K..

Powyżej przedstawiony zespół okoliczności faktycznych stanowił płaszczyznę subsumcyjną przepisów prawa materialnego. Sąd drugiej instancji stwierdził, że zachowanie ubezpieczonego wypełniło dyspozycje art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej, powodujące utratę prawa do zasiłku chorobowego. Ubezpieczony w okresie zwolnienia lekarskiego dopuścił się zachowań, które mogłyby być kwalifikowane jako jego nadużycie. W konsekwencji otrzymany przez niego zasiłek chorobowy był świadczeniem pobranym nienależnie.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.

[SOP]

